

Siseturvalisuspoliitika fondide 2024. finantsaasta
raamatupidamise aastaaruannete audit

Lõpparuanne
nr 4.1-1-2025/1

26.02.2025

SISEMINISTEERIUM

AUDITI ARVAMUS

MÄRKUSTETA ARVAMUS

Auditi töörühm jõudis auditi toimingute tulemusena arvamusele, et:

- Siseturvalisuspoliitika fondide (Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi (AMIF), Sisejulgeolekufondi (ISF) ja piirihalduse ja viisapoliitika rahastu (BMVI)) raamatupidamise aastaaruanded on täielikud, täpsed ja õiged;
- Euroopa Komisjonile esitatud raamatupidamise aastaaruannetega hõlmatud kulud on seaduslikud ja korrektsed;
- Kasutusele võetud juhtimis- ja kontrollisüsteemide toimimise tulemuslikkus vastab kategooriale II (Toimib. Vajab mõningast parandamist)¹;
- audit ei sea kahtluse alla vahendite haldaja kinnitustes esitatud väidete tõepärasust.

Tähelepanekuid ei tehtud.

Audit on läbi viidud kooskõlas ülemaailmsete siseauditi standarditega.

Täname auditeeritavat auditi läbiviimise ajal osutatud kaasabi, vastutulelikkuse ja koostöö eest.

¹ ÜSM XI LISA. Tabel 2. Juhtimis- ja kontrollisüsteemide klassifikatsioon seoses nende tulemusliku toimimisega:

Kategooria 1 Toimib hästi. Ei vaja parandamist või vajab seda vähesel määral.

Kategooria 2 Toimib. Vajab mõningast parandamist.

Kategooria 3 Toimib osaliselt. Vajab olulist parandamist.

Kategooria 4 Põhimõtteliselt ei toimi.

1. Auditi alus, eesmärk, objekt ja ulatus

Auditi õiguslik alus:

Raamatupidamise aastaaruande auditite läbiviimise nõue tuleneb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 artikli 77 lõikest 1 (edaspidi ÜSM).

Audit viiakse läbi tulenevalt Siseturvalisuspoliitika fondide 2024. auditeerimise aasta tööplaanist ja kooskõlas „Siseturvalisuspoliitika fondide auditeerimise strateegiaga“.

Auditi eesmärk:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 artikli 98 lõike 1 tähenduses korraldusasutuse poolt perioodi 01.07.2023–30.06.2024 kohta koostatud siseturvalisuspoliitika fondide raamatupidamise aastaaruannete täielikkuse, õigsuse ja täpsuse ning vahendite haldaja kinnitustes esitatud väidete tõepärasuse analüüsimine ja hindamine.

Auditi objekt:

Siseturvalisuspoliitika fondide (Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi (edaspidi AMIF), Sisejulgeolekufondi (edaspidi ISF) ja piirihalduse ja viisapoliitika rahastu (edaspidi BMVI)) raamatupidamise aastaaruanded.

Auditi ulatus:

2024. finantsaastal (01.07.2023–30.06.2024) Euroopa Komisjonile sertifitseeritud abikõlblikud kulud ning ÜSM artikli 74 lõike 1 nimetatud vahendite haldaja kinnitus.

2. Taustinformatsioon

Euroopa siseturvalisuspoliitika fondid toetavad ühist viisapoliitikat, piirihaldust ning kuritegevuse tõkestamist.

EL-i siseturvalisuspoliitika fonde on perioodil 2021-2027 kolm:

- Sisejulgeolekufond (ISF);
- Piirihalduse ja viisapoliitika rahastu (BMVI);
- Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond (AMIF).

AMIFI vahendeid kasutatakse perioodil 2021-2027 kolme erieesmärgi täitmiseks: Euroopa ühise varjupaigasüsteemi tugevdamine ja arendamine; seadusliku rände toetamine, kolmandate riikide kodanike integratsioon; ebaseadusliku rände vastu võitlemine.

BMVI vahendeid kasutatakse perioodil 2021-2027 kahe erieesmärgi täitmiseks: välispiiridel rakendatava tõhusa Euroopa integreeritud piirihalduse toetamine ja ühise viisapoliitika toetamine, et tagada ühtlustatud lähenemisviis viisade väljastamisele ja hõlbustada õiguspärast reisimist, aidates samal ajal ennetada rände- ja julgeolekuriske.

ISFi vahendeid kasutatakse perioodil 2021-2027 kolme erieesmärgi täitmiseks: teabevahetuse tõhustamine ja hõlbustamine pädevates asutustes ja asjaomastes liidu organites, ametites ja asutustes ning nende vahel ning asjakohasel juhul kolmandate riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega; piiriülese koostöö parandamine ja tõhustamine; liikmesriikide suutlikkuse suurendamisse toetamine kuritegevuse, terrorismi ja radikaliseerumise ennetamisel ja nende vastu võitlemisel ning julgeolekuentsidentide, riskide ja kriiside juhtimisel.

Eesti riik peab tagama siseturvalisuspoliitika fondide nõuetekohase rakendamise ja sihipärase kasutamise, rakendades tõhusaid juhtimis- ja kontrollisüsteeme.

Siseturvalisuspoliitika fondide korraldusasutus on ÜSS² § 48 kohaselt Siseministeerium. Korraldusasutus vastutab kõikide ÜSM artiklites 72-52 nimetatud ülesannete toitmise eest, sh ÜSM artikli 3 kohase raamatupidamise ülesannete täitmise eest. Korraldusasutuse ülesandeid täidavad välisvahendite osakond, rahandusosakond, õigusosakond ja kommunikatsiooni osakond.

Perioodil 2021-2027 on korraldusasutuses varasemalt läbi viidud Siseministeeriumi kui AMIF, BMVI ja ISF korraldusasutuse põhinõude 2 „Projektide asjakohased valikukriteeriumid ja menetlused“ juhtimis- ja kontrollisüsteemi audit (audit nr 2024/3; 06.12.2024). Audit tulemusena anti juhtimis- ja kontrollisüsteemi toimimise tulemuslikkusele hinnang kategoorias II (Toimib. Vajab mõningast parandamist)³.

2024. finantsaastal on läbi viidud järgmised projektiauditid:

AMIF meede	Projekti number	Makse number	Toetuse saaja	Auditeeritud kulud kokku	Auditi nr
AMIF.1.3	AMIF.1.03.23-0002	PO29840	PPA	46 456,61	2024/16
AMIF.1.2	AMIF.1.02.23-0008	PO30165	Integratsiooni SA	3 378,45	2024/17
Kokku				49 835,06	

BMVI meede	Projekti number	Makse number	Toetuse saaja	Auditeeritud kulud kokku	Auditi nr
BMVI.1.1	BMVI.1.01.23-0016	PO29011	SMIT	9 633,60	2024/13
BMVI.1.2	BMVI.1.02.23-0001	PO29420	PPA	33 439,68	2024/15
BMVI.1.1	BMVI.1.01.23-0016	PO27426	SMIT	28 231,80	2024/13
BMVI.1.1	BMVI.1.01.22-0001	PO27315	PPA	28 760,51	2024/14
Kokku				100 065,59	

ISF meede	Projekti number	Makse number	Toetuse saaja	Auditeeritud kulud kokku	Auditi nr
ISF.1.2	ISF.1.02.23-0001	PO28832	PPA	53 254,36	2024/12
ISF.1.3	ISF.1.03.23-0011	PO29101	Sisekaitseakadeemia	73 435,79	2024/10
ISF.1.3	ISF.1.03.23-0011	PO23470	Sisekaitseakadeemia	24 463,74	2024/10
ISF.1.1	ISF.1.01.23-0002	PO27887	SMIT	45 589,15	2024/11
Kokku				196 743,04	

Projektiauditite käigus mitteabikõlblikke kulusid ei tuvastatud.

3. Auditi läbiviimise aeg ja läbiviijad

Auditi viis ajavahemikul 08.01.2025-26.02.2025 läbi Siseministeeriumi siseauditi osakonna juhtivaudiitor Marilis Männik (auditi juht). Auditi eest vastutav isik on osakonnajuhataja Tarmo Olgo.

² Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seadus (RT I, 11.03.2022, 1).

³ ÜSM XI LISA. Tabel 2. Juhtimis- ja kontrollisüsteemide klassifikatsioon seoses nende tulemusliku toimimisega:

Kategooria 1 Toimib hästi. Ei vaja parandamist või vajab seda vähesel määral.

Kategooria 2 Toimib. Vajab mõningast parandamist.

Kategooria 3 Toimib osaliselt. Vajab olulist parandamist.

Kategooria 4 Põhimõtteliselt ei toimi.

4. Auditi metoodika ja toimingud

Audit viidi läbi lähtudes Euroopa Komisjoni juhendmaterjalist „*Methodological Note on the Preparation, Submission, Examination and Audit of Accounts programming period 2021-2027*”⁴ ning vastavalt Siseministeeriumi siseauditi osakonna koostatud „Siseturvalisuspoliitika fondide auditeerimise käsiraamatus” ja „Raamatupidamise aastaaruande auditi käsiraamatus” esitatud metoodikale ning kirjeldatud toimingutele.

Kriteeriumid:

- Siseturvalisuspoliitika fondide raamatupidamise aastaaruanded on täielikud, täpsed ja õiged ning vahendite haldaja kinnitustes esitatud väited on tõepäraseks (ÜSM artikkel 77 lg 3 a i) – hinnati käesoleva raamatupidamise aastaaruande auditi käigus;
- Euroopa Komisjonile esitatud raamatupidamise aastaaruannetega hõlmatud kulud on seaduslikud ja korrektsed (ÜSM artikkel 77 lg 3 a ii) – hinnati projektiauditite käigus;
- Korraldusasutuse juhtimis- ja kontrollisüsteemid toimivad tulemuslikult (ÜSM artikkel 77 lg 3 a iii) – hinnati juhtimis- ja kontrollisüsteemide auditite käigus.

Auditi toimingud raamatupidamise aastaaruande auditi eesmärgi saavutamiseks:

1. Auditite ja kontrollide tulemustele tuginev ning soovitude rakendamise seire teostamine:

- a) perioodil 2021-2027 läbiviidud juhtimis- ja kontrollisüsteemide auditite ja projektiauditite tulemustele tuginev ning soovitude rakendamise seire teostamine;
- b) teiste kindluseandjate (Euroopa Komisjon, Euroopa Kontrollikoda, Siseministeeriumi haldusalasse kuuluvad auditi üksused jt) läbiviidud auditite ning korraldusasutuse juhtimiskontrollide tulemustele tuginev;

2. Täiendava kindluse saamine, et juhtimis- ja kontrollisüsteemid toimivad nõuetekohaselt:

- a) juhtimis- ja kontrollisüsteemide põhinõude 9 „Asjakohased protseduurid kinnitamaks, et raamatupidamise aastaaruandes kajastatud kulud on seaduslikud ja korrektsed” kohaselt nõutud süsteemide ülesehituse ja protseduuride olemasolu hindamine;
- b) juhtimis- ja kontrollisüsteemide põhinõude 10 „Asjakohased protseduurid maksetaotluste ja sertifitseeritud raamatupidamise aastaaruande koostamiseks ja esitamiseks ning sertifitseeritud raamatupidamise aastaaruande täielikkuse, täpsuse ja õigsuse kinnitamiseks” kohaselt nõutud süsteemide ülesehituse ja protseduuride olemasolu hindamine;

3. Kindluse saamine, et siseturvalisuspoliitika fondide raamatupidamise aastaaruanded on täielikud, õiged ja täpsed ning juhtkonna kinnitustes esitatud väited on tõepäraseks:

3.1 Kontrollitoimingud hindamaks, et siseturvalisuspoliitika fondide raamatupidamise aastaaruanded sisaldavad iga prioriteedi ning, kui see on kohaldatav, fondi ja piirkonnakategooria tasandil järgmist:

1) raamatupidamisülesandeid täitva asutuse raamatupidamissüsteemidesse kirjendatud abikõlblike kulude kogusumma, mis sisaldub kõnealuse aruandeaasta lõppmaksetaotluses, ning vastava makstud või makstava avaliku sektori sellise osaluse kogusumma, mis on seotud erieesmärkidega, mille puhul eeltingimused on täidetud, ja selliste erieesmärkidega seotud tegevustega, mille puhul rakendamistingimused ei ole täidetud, kuid mis aitavad kaasa eeltingimuste täitmisele;

2) aruandeaasta jooksul tühistatud summad;

⁴ CPRE_23-0012-01 (25/08/2023).

- 3) rahastamisvahenditesse makstud avaliku sektori osaluse summad;
- 4) iga prioriteedi puhul ÜSMi artikli 98 lõike 3 punkti a kohaselt deklareeritud summade ja sama aruandeaasta maksetaotlustes deklareeritud summade vaheliste võimalike erinevuste selgitamine.

3.2 Kontrollitoimingud hindamaks, et siseturvalisuspoliitika fondide raamatupidamise aastaaruannetest on välja jäetud:

- 1) õigusnorme rikkuvad kulutused, mille suhtes on kohaldatud finantskorrektsioone kooskõlas ÜSMi artikliga 103;
- 2) kulutused, mille seaduslikkust ja korrektsust parajasti hinnatakse;
- 3) muud summad, mida on vaja, et vähendada aruandes esitatud kulude jääkvigade määra 2 %-ni või alla selle.

Raamatupidamise aastaaruande eelnõus sisalduvate kulude ja korraldusasutuse tehtud kontrollide hindamiseks moodustati mittestatiline juhuvalim (10% iga fondi väljamaksetaotlustest ja kuludest). AMIFI valimi moodustasid 2 väljamaksetaotlust kogusummas 56 697,78 eurot (12% üldkogumist ja 10,5% väljamaksetaotlustest), BMVI valimi 4 väljamaksetaotlust kogusummas 203 161,97 eurot (23% üldkogumist ja 10,8% väljamaksetaotlustest) ning ISF valimi 4 väljamaksetaotlust kogusummas 330 665,15 eurot (17,5% üldkogumist ja 11,1% väljamaksetaotlustest).

Auditi toimingute aluseks on võetud auditeerivale asutusele korraldusasutuse poolt 31.10.2024 edastatud siseturvalisuspoliitika fondide raamatupidamise aastaaruannete eelnõud.

5. Piirangud

Käesolev aruanne on koostatud sõltumatuse ja objektiivsuse põhimõtetest lähtudes.

Auditi aruande koostamisel on lähtutud eeldusest, et kõik auditi käigus esitatud andmed ning muu suuline ja kirjalik teave kajastavad fondide rakendamise protsesse ja tegevusi korrektselt ja tegelikkusele vastavalt ning on piisavad hinnangu andmiseks. Täiendava, audiitoritele mitteesitatud/mitteteadaoleva informatsiooni korral oleksid audiitori järeldused võinud olla teistsugused.

Audiitorid on teostanud auditi toimingud asjatundlikult ja nõutava ametialase hoolsusega. Auditi tulemusena antakse auditeeritud objekti kohta põhjendatud kindlustunne, võttes arvesse võimalikku auditi riski, et isegi suhteliselt olulised ebatäpsused võivad jääda avastamata.

Kinnitame lõpparuande 6 leheküljel.

Auditi eest vastutav isik:

Tarmo Olgo
Siseauditi osakond
osakonna juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)

Auditi juht:

Mariliis Männik, CGAP
Siseauditi osakond
juhtivaudiitor

(allkirjastatud digitaalselt)